

Diverses vegades, en els dies successius, fou atacat el Casal per feixistes emboscats que covardament passaven en autos i camionetes; tinguérem baixes, sortosament no greus, i a la façana del Casal queda constància d'aquets fets pel nombre crescut d'impactes que hi deixàren.

No és pas fer cap descrobiment considerar en aquells dies, el sector centre del districte IV, on està emplaçat el Casal, com a ultra-feixista. Davant mateix del Casal, uns "pacos" traidors assassinaven tres germans en la lluita antifeixista, pertanyents a organitzacions sindicals, que custodiaven una camioneta en la que hi portaven queviures amb destinació als hospitals de sang. No cal dir que tots els companys que aleshores montaven la guardia interior i exterior del Casal corrèren a defensar-los, auxiliar-los i ajudar-los a perseguir als emboscats assassins. A la camioneta hi anaven set lluitadors antifeixistes, quatre dels quals, els supervivents, una vegada acomplerta la missió que els havien confiada, s'incorporàren voluntariament al costat dels companys socis del Casal.

Entretant, sortien del Casal, cap a diversos llocs de Catalunya, delegacions, convenientment armades, pertanyents a la Joventut, per tal d'establir contacte i servir d'enllaç amb les altres Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya. Fou en una d'aquestes sortides que en compliment del seu deure, ofrenà la seva vida, prop de Tortosa, el secretari de la Joventut del Casal, en Miquel Terragó i Cabré.

Dies després, i també en compliment del seu deure, perdia la vida, a Barcelona, el que fou valent lluitador i President-cap de la Joventut del Casal, en Francesc Bac de Roda.

L'emplaçament del Casal, i el trobar-se, doncs, en mig d'un radi d'acció de lluita fortíssima aconsellava a valerosos fills del poble i forces lleals, acudir-hi sovintment a reposar, a alimentar-se i molts a guarir-se de ferides més o menys lleus. I per atendre'ls tots, hi havia la Secció Femenina del Casal, les ardues companyes d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Germans pertanyents a organitzacions obreres, guardies d'Assalt, nacionals republicans, carrabiners, etc. tots al igual que els nostres companys, eren atesos amb el màxim de cordialitat. Dies hi haguéren que es sentaven a la taula més de cinc cents lluitadors. Bonica i inesborrable nota de color! Homes barbuts, cansats, somnolents, obrers, menestrals, forces lleals, tots junts, només els separava el fusell de costat a costat... I els canons dels fusells guarnits amb diversitat de banderes i llaçades... Era el poble unit, el vertader poble de Catalunya!.. Esquerra Republicana de Catalunya, obrint de bat a bat els braços als antifeixistes tots.

En les primeres expedicions per anar a fer front a les tropes faccioses de Cabanelles, que venien de Saragossa, ja marxàren molts socis. A integrar la Columna Macià-Companys, marxàren vuitanta-tres socis militants actius, pertanyents en llur majoria a la Joventut del Casal.

El Casal d'Esquerra "Francesc Macià" ha creat un Departament de Guerra, que ultra establir un contacte d'ajut amb els companys absents, facilitant-los abrigalls i objectes propis de la campanya, tingué cura de fer-los-hi arribar directament les trameses de llurs familiars.

Constituí, a més, tres centúries, la de "Bac de Roda", "Miquel Terragó" i "Jòsep Sunyol i Garriga", a la memòria d'aquests tres volguts i inoblidables consocis, centúries que seguint les disposicions del Comitè Executiu del Partit (Caserna General d'E.R.C.) in-